

بررسی تطبیقی معماری و شهرسازی دوران قاجار

طلا فراستی^{۱*}، سعید رهرو مهربانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی مهندسی معماری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. (tfarasati@yahoo.com)

۲- عضو هیات علمی معماری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

چکیده

مقایسه تطبیقی شهرسازی و معماری دوره قاجار و دوره پیش از آن، گویای تفاوت‌های اجتماعی عمیقی است که تأثیر آن بخوبی در نظام معماری و شهرسازی ایران قابل بررسی است. شهر قاجاری از طریق اداره شهر توسط ترکیبی از نهادهای مدنی که محلات تاریخی، تبلور کالبدی آن بود به چنان انسجام کالبدی دست می‌یابد که شاید پیش از این هرگز در شهر ایرانی، تجربه نشده بود. همه چیز از فرهنگ و اقتصاد، عمران و آبادانی و نظام اجتماعی در ارتباط با هم و بر اساس مضمون زندگی جاری شکل می‌گرفت و از همین رو، تضادی لاینحل میان زندگی مردم و شهر ایجاد نمی‌گردید. نه معماری مزاحم شهر بود و نه شهر مزاحم سکونت. از این روست که می‌توان شهر قاجاری و به تبع آن نظام شهرسازی این دوره را تکامل مفهوم مدنیت در تاریخ شهرسازی ایران دانست که بسیاری از مفاهیم اجتماعی-مدنی آن قابل بازشناسی است. در این پژوهش سعی شده بر اساس روش توصیفی-اسنادی پس از بررسی این دوران و مقایسه تطبیقی آن با گذشته و آینده؛ ویژگی‌های معماری و به تبع آن شهرسازی دوران قاجار بیان گردد.

واژه‌های کلیدی: معماری، شهرسازی، دوران قاجار،